

## מסורת הש"ס

(א) תמורה ז' ט' (שם)  
(ג) יומא כח' ד' (ז'ל)  
(ד) וליכא (ח) (שם)  
(ה) (שם) (שם)  
(ו) (שם) (שם)  
(ז) (שם) (שם)  
(ח) (שם) (שם)  
(ט) (שם) (שם)  
(י) (שם) (שם)  
(יא) (שם) (שם)  
(יב) (שם) (שם)  
(יג) (שם) (שם)  
(יד) (שם) (שם)  
(טו) (שם) (שם)  
(טז) (שם) (שם)  
(יז) (שם) (שם)  
(יח) (שם) (שם)  
(יט) (שם) (שם)  
(כ) (שם) (שם)

## תורה אור השלם

1. וְשׁוֹר וְשֶׁה שְׁרָעָה  
וְקָלוֹט נִדְבָה תַעֲשֶׂה אֹתוֹ  
וְלִגְדָּר לֹא יִצְרָה:  
וּקְרָא כב כב  
2. וְיִדְבֵּר יי אֵל מִשְׁה  
לְאָמֹר: וּקְרָא כב א

## הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הִיכָה  
לְאִימָר וְכִי דֹאמְרָן אִדָּם  
בְּמִלָּה כְּרִיסוֹ מֵהָ:  
(ב) תוֹס' ד"ה וְלֹא וְכִי  
מִלָּשׁוֹן עֹבְרִים דְּמִשְׁמַע.  
י"ב פִּירוֹשׁ מִלָּלָה קֹאמֶר  
עֹבְרִין עֲלֵהֶם: (ג) בִּאֲד  
וְנִרְאֶה לְרִימ' דְּלֹא עֹבְרִין  
פִּי (הַאֲוִלִּיּוֹת) מִיּוֹם וְיָצִי  
סִי' הַאֲוִלִּיּוֹת: (ד) דִּיח' ר'  
אֲלֵעֲזֹר וְכִי הֵינּוּ חֲמֵן  
נוֹקְשָׁה. י"ב וְלִפִּי זֶה מוֹסָף  
רִי' לְתַ"ק (וְקֹאֵף עִיקָשָׁן)  
עֲשִׂיָּה וְלִרְיָא אֶף נוֹקְשָׁה  
(ע"י תַּעֲרֻבוֹת) וְלִי הִי  
חֲמֵן דְּגֵן גְּמֹר ע"י  
תַּעֲרֻבוֹת (מוֹסָף) רִי'  
דִּאֲפִילוֹ תַּכְשִׁיט נִשִּׁים (דִּלָּל)  
הִי לְאִיִּם לְאִשְׁרֵי:

## הגהות מורה"ב רנשבורג

(א) תוֹס' ד"ה לְאִמֶּר לִמֵּד  
עַל כֵּל הַפֶּרֶשָׁה שֶׁהָאֵל זָלָא.  
י"ב עֵינִן מִמִּנּוֹת דָּף י"א  
תַּכְשִׁיט ד"ה אֵף כֵּאֵן וְכִי  
דוֹק:

## לעזי רש"י

מישג"א א-מי-גביה, נסיון  
החלב.

## מוסף תוספות

א. דומיא דהך ברייתא.  
ב. הרי"ף. ב. והיינו דוקא  
לאכילה באכילה א"י  
קרא. מוס' ה"לש'.  
ג. הואיל והו"י כי תערוכת.  
תוס' שאנן על ג. ד. פ'י.  
ה. מוס'ף אתיק אפילו  
נוקשא ע"י תערוכת. נ"ש  
הר"ן. ה. ותכשיט נשים  
מפרש בגמרא שטופלות  
אותן בסולת. מוס' שאנן.

# כל שעה פרק שני פסחים

## מב.

## עין משפט נר מצוה

קפ"א א מ"י פ"ה מהל'  
ערכין הלכה ו:  
קפ"ב ב מ"י פ"ה מהל'  
חמץ הלכה טז סג  
לאוין עט טור שו"ע א"ח  
סימן מטו סעיף ד:  
קפ"ח ג מ"י שם הלכה יא  
טור שו"ע א"ח  
סימן טנה סעיף א:  
קפ"ט ד מ"י שם הלכה יב  
טו"ש"ע א"ח סימן  
מטו סעיף א:  
קצ"א ה מ"י שם טו"ש"ע  
שם סעיף ג:  
קצ"ב ו מ"י שם טו"ש"ע  
שם סעיף ה:  
א ה מ"י פ"ד מלכות  
חמץ הלכה ח סג  
לאוין עט טור שו"ע א"ח  
סימן טנה סעיף א:  
ב ט מ"י פ"א מלכות  
חמץ הלכה ו:

## מוסף רש"י

כל המתפסים תמימים  
לברך הבית עובר  
בעשה. אהלי עשה  
לדמיון ולי אהה מקדש  
תמימים, דמיון לאו הכה  
מכלל עשה ועשה הוא  
(תמורה ז' ט' א). לא נאמר  
בדברים. כלומר כהה  
פרשה (שם). לא אמר.  
כלומר הכי אמר הקד"ש  
לאו אמר להם לשרל,  
ללאו אהה הכה. דלי עברי  
אחך פרשה עברין זללו  
(שם). שופכין במקום  
מדרון. שהא מקום גבוה  
ושופכין שפוכין ואינם  
נקיים (תמורה ז' ט' פ).  
לא תלוש. כספס (ויחא)  
(כח). חדא מחיתא  
מחיתניה. וכי בלחיה  
אחת ארנסם לטלם, לשון  
עובד ממי (שמות לו כב):  
מעשה אורג) דמיקון דבר  
קרי לו אינשי ארניה,  
שמעל אדם דברין (תולין)  
(ח).

הדרן עלך כל שעה

## רבינו הגנאל

ל' יהודה היא, דתינא  
ושור ושרע וקלוט  
נדבה תעשה אותו, פירוש  
אותו שהוא בעל מום אהה  
מתפסו נדבה לברך הבית  
ואי אהה מתפסים תמימים  
לברך הבית אלא לנדר  
אהה מתפסים תמימים, מכאן  
אמרו כל המתפסים תמימים  
לברך הבית עובר בעשה,  
דלאו אהה מכלל עשה  
עשה הוא, ואין לי אלא  
בעשה בלא תעשה מנין,  
ת"ל וידבר ה' אל משה  
לאמר, לימד על הפרשה  
כלה שהיא בלא דברי ר'  
יהודה. א"ל ר' לבר קפרא,  
והיין אהה מוצא בזה  
הפסוק לאו, אמר ליה  
דכתיב לאמר, לא יומרו  
דברים, מכאן למדנו כל

רבי יהודה היא. לאמר לאו הכה מכלל לאמר לאו הוא: שרע. הוא שאחת מעיניו גדולה ואחת קטנה וכן שאר אצרים: קלוט. שפרסותיו קלוטות: נדבה תעשה אותו. לדמיו הקדישהו לנדב להעלות קרבן לא ירלה. וכתב אותו אותו בעל מום אהה מתפסים לקדושת צדק הבית ואין אהה מתפסים תמימים הראיין למוצה לנדב הבית: וידבר ה' וגו'. בתחלת הפרשה כתיב: לא נאמר דברים. נוטריקון לאמר: לאו אמר. אמר להן שיש איסור לאו דברים והכא גבי פסח נמי כתיב בתחלת הפרשה ויאלמר ה' אל משה

לאמר לימד ע"כ הפרשה שהיא בלאו א. נראה לר"י דהיינו דוקא בהך דברים דלית בהו לאו הכה מכלל עשה אצל שאר דברים לא:

## הדרן עלך כל שעה

ואל"ו עוברין בפסח. פ"ה לעבור עליהן צל יראה וצל ימצא וגם ריב"א מדקדק מלשון עוברים דמשמע ו) עוברין מן העולם ואין נראה לר"ם דמשמע דכל הך מרבינן מכלל מחמת לא תאכלנו<sup>א</sup> ואפילו באכילה לא הוה מייחזי א"י לאו דרביא קרא ומהיכי מימי צל יראה וצל ימצא ונראה לר"ם דלאו עוברין ו) פ"ה האוכלין ועוברין היינו מעל השולחן דלאו בני מיכל נינהו אצל צל יראה ליכא:<sup>א</sup> רבי איצור אומר אף תבשיטי נשים. היינו ו) חמץ נוקשה<sup>א</sup> ואפילו הו חמץ דגן גמור על ידי תערוכות מ"מ מדקאמר אף משמע דמודה לת"ק ובגמרא אמר' דרבי אלעזר סבר נוקשה בעיניה צל כלום<sup>א</sup> לך נראה דגרס רבי אלעזר צמד מייניה או צממ' או צגמרא: ה

י"מ דזוטרא אמר מותר רב אשי אמר אסור אמר מר זוטרא מנא אמינא לה דתניא<sup>א</sup> אין לותרין השעורין בפסח ואם לתת נתבקעו אסורים לא נתבקעו מותרין ורב אשי אמר ו"אמו כולוהו חדא מ"מחיתא מחיתניהו היכא דאיתמר איתמר והיכא דלא איתמר לא איתמר:

## הדרן עלך כל שעה

ואל"ו עוברין בפסח כותח הבבלי ושכר המדי וחומץ האדומי וזיתום המצרי וחומץ של צבעים ועמילן של טבחים וקולן של סופרים ר"א אומר אף תבשיטי נשים זה הכלל כל שהוא ממין דגן הרי זה עובר בפסח הרי אלו באזהרה ואין בהן משום כרת: גב' ת"ר שלשה דברים נאמרים בכותח הבבלי מטמא את הלב ומסמא את העינים ומכחיש את הגוף מטמא את הלב משום נסיוב דחלבא ומסמא את העינים משום מילחא ומכחיש את הגוף משום קומניא דאומא<sup>א</sup> ת"ר ג' דברים מרכין הובל וכופפין את הקומה ונוטלין<sup>א</sup> אחד מחמש מאות ממאור עיניו של אדם אלו הן פת קיבור ושכר חדש וייר<sup>א</sup> חי ת"ר שלשה דברים ממעטין את הובל וזוקפין את הקומה ומאירין את העינים אלו הן פת נקיה בשר שמן ויין ישן פת נקיה דסמירא

ואל"ו עוברין. עליהן צל יראה וצל ימצא. וכולוהו מפרש להו צגמרא (ע"כ) זיתום חומץ וקולן ועמילן: כששיטי נשים. צגמרא שם מפרש: מין דגן. חמשה מינין מיטין ושעורין וכוסמין ושכולט ושיפון: ואין צדן כרס. אם אכלן אצל לאו יש באכילתן. ובגמרא [מג]. יליף לה כולה: גב' מעטמס. לשון סתימה: מסמא אם העינים משום מילחא. מלח סדומית יש שמסמא את העינים כשנוגע במלח וחומר ונוגע עינין: נסיוני דחלבא. מישג"א: קומניא דאומא. עיפושא פת שמעפשא לאחר זמן בתוך הכותח: וכופפין אם הקומה. כלומר מתשין כוחו: יק ח. כגון כרישין וצללים וחורין כשאוכל מהן דרסה תמיד:

## הדרן עלך כל שעה

הימיר ממה שכחות ואפילו עשה עובר בלאו שהרי המיר. בבי רב אמר כי פירוש, לאמר לא אמר, כלומר על כל מצוה שבתורה גזר עליהן בלאו. מי תשמישו של נחתום ישכר, מפני שהן (נקיין) [נקיין] ומחמץ פירותי העיסה הגדירים מן המים שנשתמש בהן, כמו שרוחץ אותם נקיין ומחמי. ואוקימנא אי נפשי דקור וקימין נשפכין במקום מדרון, ואי לא נפשי אלא נבלעין במקום שופכין אפילו במקום האשבורן. אמר רב יהודה. אין לשון אלא במים השאובין מאתמול ולנו בלילה, דאינון מיא בייתי ונצטננו הרבה. דרש ראב א לישן בחמה ולא בחמין ולא אפילו במים שהוחמו בחמה ולא במים גרופין. ויש אומרים גרופין כדכתיב נחל קישון גרפם, כלומר משוכין לשעה. ולא תגביה לן מן התור, כלומר עד שתדריק ודע שתגמור את הפת בתנור. ויש אומרים לא תגביה ידה עד שתדריקין בתנור. וצריכה שיש כלים כשמן, אחת שמקטפת בו הפת בתוך התנור. ואחת שמצננת ידה. עברה ולשה בחמין או במים גרופין או באלו כלן מאי, ופשט רב אשי אם עברה ולשה אסור וקימא לן כותיה. הדרן עלך כל שעה

ואלו עוברין כותח הבבלי ושכר המדי וחמץ האדומי וזיתום המצרי וכו'. קיימא לן כי אילו ששענין כמו שכר המדי וחומץ האדומי וכיצא בהן, והוא שיש בהן מים, אבל אין בהן דמי פירות אין מחמץ. כותח הבבלי אסור בפסח משום קומניא דאומא, דהיא חמץ פת נקיורין, ואסור לאכלו בכשר משום נסיוב דחלבאו, פ"י [מי חלב]. פירוש ריפתא ספספא. פסולת הסלת, הוא פת קיבור.